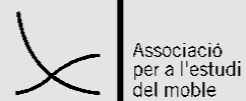

Jornades d'Estudi del Moble

Les jornades es duen a terme el segon dimecres de cada mes i s'hi aplegen persones provinents de diferents àmbits, com ara historiadors, restauradors, col·leccionistes i antiquaris, amb la idea d'analitzar i catalogar una peça prèviament proposada. La diversitat de punts de vista, derivada de la diferent procedència dels assistents, opera a favor d'un debat enriquidor, que permet abordar de manera global i multidisciplinària la catalogació de la peça. En aquesta ocasió, la peça protagonista va ser una caixa catalana del segle XVI.

Associació
per a l'estudi
del moble

[Fitxa 2]

Autor/s de la fitxa: Àngels Creus Tuebols

Nombre d'assistents: 14

Nom genèric: Civil - domèstic

Nom de l'objecte: Caixa

Conjunt: No

Estil: Tardogòtic de transició al renaixement

Datació: Segle XVI

Datat: No

Lloc de construcció: Espanya (Catalunya)

Autor/s - signat: No

Qualitat: Bona

Mides totals: 67 x 181 x 58 cm

Altres mides: No

Materials: Noguera. Pi. Ferro per a les naies, claus i pany

Sistema de construcció:

Les quatre posts del buc emmetxades amb cues d'oronella. Socolada clavada al buc. Potes de darrere clavades al buc. Fonadura també clavada al buc. Pany encastat per l'interior. Tapa sostinguda per dues naies.

Tècniques decoratives:

Motlures. Talla. Mini. Policromia. Pintura sintètica. Encerat.

Elements representats:

Flors de quatre pètals. Sanefes de ratlles esbiaixades. Falsos escuts. Dos ocells. Elements vegetals i dues flors.

Inscripcions i marques:

Jorba i els anagrames de Jesús i la Mare de Déu.

Descripció:

Buc paral·lelepípede decorat amb motlures encolades amb cola d'ossos, que configura tres plafons a la part frontal i un a cada costat. Totalment policromada, mostra als plafons, sobre el rogenç del mini, una trama contínua, com d'indiana, amb flors de quatre pètals molt sintètiques i en les motlures ratlles esbiaixades que formen sanefes. Els monjos, molt amples, alberguen formes vegetals i dues flors a la part superior. Els centres dels plafons són ocupats per falsos escuts o dibuixos heràldics encerclats en negre gruixut, que representen, als laterals, els anagrames de Jesús i la Mare de Déu, i als centres dos ocells de factura matussera i el cognom de Jorba amb una grafia de ressò renaixentista.

La tapa, un xic volada, té el cantell tallat fent motllura, pel davant i els costats, de bordó i mitja canya, i va unida al buc mitjançant dues naies. No està policromada, però al cantell s'hi troben restes de mini. Porta a sota de cada costat un agafador o guardapols.

Reposa sobre una socolada amb motllura sinuosa concavoconvexa per acabar de forma plana amb perfil diagonal. La part del darrere està desbastada a l'aixa i acabada en dues potes en forma de mènula com a contrafort de la socolada.

Estat de conservació:

Bo.

Restauracions:

Les dues potes de darrere han estat restaurades, una substituïda i feta amb fusta de pi i l'altra original, però malmesa, consolidada. Els agafadors de la tapa són posteriors. A la policromia s'hi troben retocs amb pintura sintètica. El pany és posterior.

Estudi:

Aquesta peça la presenta a les Jornades el seu actual propietari, per verificar-ne l'estil i l'època i per saber una mica més del seu lloc de procedència.

Comencem la Jornada quan tenim els llibres i les fotos dels assistents damunt la taula. Al llibre *Aguiló*, 1993 hi trobem una caixa amb les mides quasi idèntiques i amb característiques similars.

Si mirem detingudament la caixa amb una llum ultraviolada, observem la presència de restes de daurat en forma de rombes entre les flors de quatre pètals, la qual cosa ens permet imaginar la riquesa cromàtica de la peça en el seu estat original. També la llum ens permet veure millor els retocs de pintura sintètica damunt de la policromia d'una restauració anterior. Per les restes de mini que es veuen al cantell de la tapa, podem pensar que també portava, tota, alguna capa pictòrica.

Un dels assistents porta el catàleg de l'exposició *Moble català, 1994*, on trobem, a la pàgina 208, una caixa amb una socolada molt semblant, que confirma que aquest tipus, amb menys motlures, es troba a partir del segle XV.

Si observem la construcció de la peça, veiem que la fusta està obrada amb serra hidràulica, la qual cosa també la situa a partir del segle XV, que ja era d'ús general.

Un altre assistent aporta un estudi molt acurat sobre el cognom Jorba a Catalunya, amb una anàlisi dels fogat-

ges, on es pot apreciar com el nom Jorba es troba principalment a la zona geogràfica que s'estableix des de Collbató fins a Cervera. Fins i tot diu que podria ser de Can Jorba, però no es pot assegurar. Aquest estudi es pot consultar a l'associació, queda adjuntat a la fitxa.

També creen discussió les dues flors que es troben en els monjos, algú diu que semblen flors de cascalls, però altres no ho creuen. Igualment, es comenta que la seva realització sembla obra de mans molt més expertes i refinades que les de les flors dels plafons.

Finalment, acordem que, per la importància del treball de la policromia, pels monjos que són llisos, sense capelles calades, per la socolada menys motllurada i amb perfil diagonal, podem dir que és del segle XVI. Acordem que l'estil és tardogòtic de transició al Renaixement.

Localitzacions anteriors

Desconegudes.

Localització actual:

Col·lecció particular.

Bibliografia:

- Aguiló, 1993: M. Paz Aguiló, *Mueble español siglos XVI-XVII*.
- Mainar-Escudero, *Moble català al monestir de Pedralbes*.
- Catàleg 1994, VVAA, *Moble català*.

Peces similars:

No

Fotografia:

Fotografies i documents adjunts: Estudi del cognom Jorba.

